

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

<p>Előfizetési ár: Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve: Egész évre 8 Kór., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K. Egyes szám ára 16 fillér.</p>	<p>Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.</p>	<p>A hirdetések díját jutányosan számítjuk. Nyílt tér: soronkint 20 fill. Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő Kéziratokat nem adunk vissza.</p>
--	---	--

Hiób hírek.

Készülnek a hadfiak. Csalogatja őket Segesvár.

Irta: HALMY GYULA.

Hogy mennyire halad a világ, azt az általános vagyoni leromlás bizonyítja legjobban. Ma már annyira rohamosan nőnek az igények, hogy ami a szülőknek elég, ami a felnőttek igényeit kielégíti, az kevés, az nem jó a gyermekeknek. És ezt nem mindig a ferde irányú nevelés okozza ám! Hiszen helyes gondolkozású, szerény igényű embereknek van sokszor nagyigényű, modern gyermeke. Tudja az Isten, ez már a levegőben van, a fejlődés, a korrupció hozza ezt magával.

Ilyen példa az is, amit már évek óta rebesgetnek nálunk. Hogy tudniillik a régi fejedelmi várkastély nem jó kaszárnyának. Rossz beosztású, rozoga, kényelmetlen, szűk és ki tudná elsorolni mi minden kifogás van ellene ma, — pedig néhány évszázaddal ezelőtt puha fészekre lettek benne a harcdezt fejedelmek, fejedelmi családok sarjai is. Ime a haladás, a fejlődés kézzelfogható bizonyítéka: Ami régen fejedelmi kényelmet nyújtott, ahol udvartartásra számított tágasság, fejedelmi vendégek fogadására számított dísz és ellenség visszaverésére épített szilárdság volt, — ott ma rozoga, szűk, kényelmetlen, a közegészség és közti-ztaság követelményeinek kiállító módon ellentmondó állapotot kell konstatálnia az elpuhult, energiatlan jelenkornak, a kaszárnya céljaira is meg nem felelő hajdani történelmi nevezetességű, híres „várkastély“-ban, sásfészekben.

Innét keletkezett tehát valószínű-

leg az a már többször rebesgetett hiób hírvé, hogy a várkastély miatt készül el tőlünk a közös zászlóalj! El szándékoznak menni a katonák, még pedig egyszer mindenkorra oda, ahol áldozatra készebb hatóságra találhatnak. Mint halljuk, Segesvár siet megragadni az alkalmat és nagy áldozatokkal kényelmes modern új kaszárnyát és sok egyéb kedvezményt ígér a katonáknak. Fogaras pedig hallgat, és ahelyett, hogy a város anyagi és erkölcsi tekintélyét latba vető, a haladással lépést tartó módosításokon gondolkodnék, titkolja a dolgot és alap nélkül való beszédnek minősítik legtöbb illetékes helyen azt a hírt. Mi pedig azt mondjuk, hogy „nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja!“ Honnét került volna ez a dolog felszínre, ha nincs szó sem róla? Be kell látnunk, hogy az álmos tétlenség nem hoz eredményt és amíg mi nemtörődömséggel vesszük ezt az egész ügyet, — addig Segesvár addig üti a vasat, amíg meleg, és semmi lehetetlenség sincs benne, hogy ezuttal is a serény, igyekvő, áldozatkész, életrevaló városé lesz a haszon, mert hiszen, ha a katonaság állomásából hasznót nem húzna, természetesen nem igyekeznék elhalászni tőlünk senki.

Amíg tehát mi a hadkiegészítő parancsnokság visszahelyezését emlegettük és sürgettük, addig a szomorú való már meglevő intézményeinknek is romboló módon neki támad. De hát ezen nincs is mit csodálkoznunk, hiszen régen beigazolt tény, hogy a modern vi-

lág fegyvere a munka, az életrevalóság egyik fokmérője a szorgalom és az áldozatkészség.

Fogaras pedig dolgozni nem szeret. Áldozatot hozni, mintegy hasznos befektetés által a jövőt biztosítani nem tudja, nem akarja. „Eddig is volt valahogy, ezután is csak lesz majd!“ Ez a vezető eszme. „Nincs pénz, szegény a város, lehetetlen elbirni az újabb terheket,“ ez a válasz mindenre. De hát vegyük csak példának egy család életét. Ugy-e bár ott nincs arra példa, hogy az életerős, munkaképes tagokkal bíró család ha elszegényedik és kenyér nélkül marad, hát összeüljenek a rombadülő ház egy zugában és rezignáltan hajtogassák: nincs pénzünk, nincs kenyérünk, oda vagyunk, éhezünk, holnapra éhenhalunk. Ugy-e bár elképzelni is nevetséges az ilyen dolgot? Pedig ilyen az állapot Fogaras város vagyontalanságával szemben is. Folyton csak azt halljuk, hogy a város szegény, nem képes anyagi befektetésekre. Holott ezelőtt 24—26 évvel egyetlen fillér községi pótdót sem fizettek Fogaras polgárai. Igaz, hogy a legutóbbi évtized alatt rohamosan fejlődött Fogaras, mintegy egycsapással akarván helyrehozni évtizedek általudt mulasztásait, — ennél fogva a polgárok terhei is rohamosan emelkedtek, — de ez sincs arányban a pótdóval, hiszen 25 év alatt 75 százalékos pótdó mégis csak sok. Sok pedig azért, mert ezalatt a 25 év alatt egyetlen olyan eszme sem valósult meg,

A valódi SINGER varrógépek főraktára.

Előnyös részletfizetési kedvezmény, legmesszebbmenő jótállással. Ingyen tanítás gépvarrásban, himzésben u. m.: lapos, homok, azsur, aplikáció, kongre, spanyol, smyrna stb. !! A legkényesebb **fegyverek, varrógépek és kerékpárok** javító műhelye, vadászfelszerelési cikkek, kerékpárok és alkatrészek dus választékban.

SÁRKÖZY JÓZSEF,
puskaműves és mechanikus. (Bethlen-utca 4.)

amely a vagyonszerzést, a jövedelem forrás megalkotását eredményezte volna, sőt ami volt is azt is elfecsérelték a multban, meggondolatlanságból, az előrelátás minden paránya hiányában.

Ne értsenek félre olvasóink! Nem azt akarjuk mi itt kimondani, hogy lehet, vagy nem lehet, de mindenáron meg kell tartanunk a közös zászlóalj, lépjen bár fel bármilyen túlzó követeléssel is. Csak arra akarunk rámutatni, hogy hova vezet a dologtalanság, a nem-törődömség. A napról-napra való pusztulásra. A jelen nyögi és nyomorogja a mult mulasztásait és hibáit, — a jövő fogja épen így viselni a jelenét. Ha ez évtizedeken át így ment, így maradhat-e továbbra is? Van-e olyan tömött pénztárca, amelyből ha mindig kivesszünk — de soha sem tesznek hozzá; — ki nem ürül? Meddig bírja még az amugy is tulterhelt polgárság zsebe? Mert utóvégre is teljesen el nem zárkozhatik Fogaras ezentul már minden, legcsekélyebb áldozattól is! Erre pedig semmi jel sem mutat, mert a városi közgyűléseken látjuk a stajgerolást, dolgozni gözzel a pluszt, vagyis a tulkiadásokat, fizetés emelést, javításokat, de a minuszt, nem igen veszik észre. Azon még mindig nem igen török a fejüket a városatyák, hogy a jövedelem forrásokat gyarapítsák.

Befektetések, kiadások nélkül anyagi hasznot eredményt nem várhatunk.

A városnak mintegy kosztosai a katonák, akik azonban a kor színvonalán álló lakást involválnak, az a város pedig amelyik áldozni nem tud, vagy

nem akar, annak bizony — fel koppau az álla. Mig más városok versenyeznek a koncert, addig Fogaras, mint valami paralízis progresszív ember elmerengve a multon, maga elé bámul és a pipa kiesik a szájából! Pedig, hogy mit veszítenénk el a katonasággal, gondoljunk csak vissza az elmúlt nyárra!

Az itt manőverező katonaság csak pár hét alatt is, ugy-e bár mennyit hozott Fogaras háztartására.

A kereskedelmet, ipart jól föllendítették — a katonák!

Hány ember van Fogarason aki a katonaság élelmézéséből szerezte kenyerét, sőt vagyonát?

Szóval igyekezni kellene azon, hogy a haladás helyett ne pusztuljunk folytonosan s ne másszunk hátrafelé mint a rák. Keserves áldozatok árán szereztek meg elődeink az ilyen privilégiumokat, ne legyünk tékozló fiuk és oda hassunk, hogy ne kerüljünk az elkeseredett szegénység azon szomorú fokára, hogy nem törődünk a jövővel, hanem cinikusan azt mondjuk, hogy aki utoljára marad tegye be az ajtót.

Ha tehát van valamely kivihető módja a katonaság itt tartásának, gondolkozzék a hatóság rajta és életrevaló tervével, annak megvalósíthatásával megörökíti nevét Fogaras fellendítőinek eddig nagyon kevés nevet tartalmazó lajstromában.

Táncóráink.

Ironizáló cikkemmel úgy jártam, mint a vadász, aki megzörgeti a bokrot és nagy ámulatára nem az buvik ki, amit várt. Még

pedig meglehetősen zajjal, mikor szerintem nem is valami fontos ügyben hozzámért könnyed modorban szót emeltem. Megjegyzéseimet az vette magára, kinék nem is szóltak talán, mert bizonyosan nem tudtam, hogy ki a spiritus rector a kifogásolt intézkedésben. Hogy valamely testületi határozata volt a polg. leányiskolának, arról most értesültem, mikor nekem rontott az intézet igazgatója az apokalypsis lovasainak vehemenciájával, de — nádparipán. Eszem ágában sem volt, most sincs, megbírálai egy testület belügyeit. Azért tettem ki cikkem alá a nevet, hogy ezzel is jelezzem pusztán személyes állásfoglalásomat, melyhez semmi köze sincs a magam testületének. Hiszen még csak az kellene, hogy komoly férfiakból álló tantestület fölösleges ankéteket tartson és jegyzőkönyveket gyártson amolyan bagatell ügyekben, mint a fiuk és leányok együttes vagy külön táncitanítása. Arra századik ember gondol. A felmerülő kérdés inkább csak az, kit kell eltüntetni a tanfolyamtól. Persze holmi tanulmányi vagy magaviseleti hiánnyal ékeskedő tanulókat. Ezt eltüntetni a szülő is. Az intézet részéről okadatolt esetben az igazgató vagy tanár sommás fegyelmi intézkedése elegendő, hogy helyreállítsa a megbillent világrendet a tanintézet mikrokosmosában.

Ám kezdjük rendjén a dolgot. Semmi közöm valamelyes testület belügyi határozatahoz. De mihelyt más érdekkört érint, mégpedig zavarólag hat számos más intézet ifjúságára oly annyira teljes nyilvánosság előtt, mint a fogarasi táncitanítás — azonnal mindenki hozzászólhat. Hozzászóltam én is, bár csak utólag és polémizáló partnerem cikkéből értesültem, hogy nem valami személyes tanács eredményezte a tanítási reformrendszer vagy a táncitanító szeszélye, hanem a cikkiró hivatalos beavathozása, melyről azért nem tudtam eddig, mert hiszen plakátokat nem ragasztattak ki. Vagy igen! Tudnom kellett volna, hogy ő a hivatott rendszabá-

TÁRCA

A cigánytanyán.

(Franciából szabadon.)

— A „Fogaras és Vidéke“ számára —
Fordította: Gagyi Jenő.

Most már csak székek kellenek! — rendelte Dudu.

Nekünk csak négy székek van, de egyiknek három lába van, azt nem lehet elvenni a faltól.

Hát akkor mire szoktatok ülni, ha látogatóitok vannak?

Hová? A küszöbre, az asztalra, a földre, a havá lehet.

Szép, hanem most az egyszer menjünk el, pumpoljunk ki székeket a szomszédoktól, — adta ki Dudu a rendeletet.

Azzal nekiindult a három leány s emeletről emeletre addig szaladgáltak, míg husz darab mindenféle alaku széket összeszedtek. A háziak szerették a szeretetreméltó vidám festőleányokat, ámbár maguk közt csak „kerge mázólok“-nak hitták s úgy tartották, hogy vagy igen sok eszük van, vagy igen kevés, de épen elég aligha.

Most már úgy vagyunk, mint Munkácsynál, — jelentette ki Edith szemügyre véve a műtermet.

Dudu rendbeszedte haját s titkos megelégedéssel nézte a lányok öltözködését, még jól be sem zárta a kilökött Ernő után az ajtót, már hihetetlen gyorsasággal készen voltak a fogadódisszal. A hol nem talált, vagy igen bő volt a ruha, gombostükkkel tűzték meg, de legjobban tetszett Dudunak társai hajdisze. Vilma fekete szalaggal két nagy pipacsot tűzött magasra fésült hajába, míg Edith kontyába szerényen egy szál narcisz billegett. De azért szépek voltak.

Most a buffetre kerül a sor.

Ha eladhattam volna a képem, hej akkor — sohajtott Vilma — de hát az is huncut, a ki többet ad, mind a mennyije van. Azzal eltűnt mindkettő, s nemsokára két kenyérrel egy félkiló vajjal tértek vissza libegve. Hoztak még 4 kést, 4 villát és 6 tányért is.

Hát te mivel járulsz hozzá Ernő? Estek neki az írónak.

Hozza már a fiu, szólt és csakugyan már az udvaron volt egy kifutó fiu, hozott egy nagy tál heringet és 20 csemege tányért.

Gyerekek, olyan előkelők leszünk, mint Feszty Árpádék, ujjongott Edith, táncra perdülve barátnejával. Dudut egészen meghatotta ez a szerénység.

Majd szállingozni kezdtek a vendégek. Egyik egy darab kolbászt hozott, a másik egy csomag hideg felvágottat. Ez főtt tojást

az 10 pár forró virslit. Egy diákkisasszony diadalmasan vonult be egy nagy doboz szardiniával. Őt zeneakadémikus közösen hozott egy sült libát, egy festőné egy tepszi almásbélest szállított, s néhány narancsot. Egy ifju költő nyögve cipelt egy füles kosárral 30 üveg sört. Gyerekek! egy rongyos tárcáért ma 10 pengőt kaptam, mindjárt jön még egy szállitmány. Olyan gazdag vagyok mint Rotschild.

S az asztal folyton telt újabb meg újabb hozatokkal s vig ujongás töltötte be a termet. A házikisasszonyok olyan örömmel fogadták a legkisebb adományt is, hogy az elkényesztetett Dudu majd sirt, úgy elszorult a szíve. Még csak az ő vőlegényét, a doktort várták. Meg is jött nemsokára ez is egy hordárral 10 butelia bort hozott.

Megkezdődött a vacsora.

A doktor és menyasszonya nagy szemeket meresztettek, mikor a társaság röviden a sörös üvegekkel kocingatott. Azt a pár poharat a bornak tartjuk — magyarázta Edith. A kések és villák sorra vándoroltak. Az asztalfőn kuporgott egy zsámolyon egy ifju zenész, tüzes, vidám dalokat hegedülve. Két énekes duettet improvizált, mikor hozzájuk kerültek az evőeszközök, mások váltották fel őket. A tányérokat a háziasszonyok a vízvezetéknel megmosták s adták tovább de az Ernő csemege tányérkái nélkül nagyon

lyozó, mert hiszen olyan hangon szól, mint aki kibérelte a paedagógiát. Én pedig azt mondom, hogy a nyilvánosság előtti ügyekben nem ismerem noli me tangere tekintélyeket. Így joggal visszautasíthatom ellenfelemnek azt a vágásnak vélt bölcsességét, hogy tanácsot ne adjak a nőnevelés terén. Még egyszer tisztelettel kérdelem, mióta bérelte ki a cikkíró a paedagógiának ezt a területét, hogy kizárólagos hitbizományának tekinti. Tudtommal a leányok tanítása csak alárendelt vonatkozásaiban különbözik a fiúk tanításától. A nevelésre nem is annyira oklevéllel képesítenek azon elv értelmében, hogy ha hivatalt adott a jó isten, hát megadja az ellátásához szükséges őszt is. A neveléshez első sorban helyes érzék kell, amely a nevelőnek gyakorlati gondolkodásából és humánus jelleméből ered. A nőneveléshez tehát a férfiak is hozzászólhatnak. Ha pedig cikkíró a hozzászólást akarja visszautasítani, éppen csak szembe helyezkedik a legnevesebb paedagogusokkal, mondjuk fölényes magasságból tekint le egy Herbarta és másokra.

A cikkíró gondolatmenete csupa feltevés és helytelenség. Egyik tételét azonnal ellene kell fordítanom. Azt mondja ugyanis, hogy nemcsak tanítunk, hanem nevelünk is. Ezt nem vonom kétségbe, sőt életem legjava tapasztalatát abban látom, hogy első sorban nevelünk és csak azután tanítunk. Mert tanításunk minden mozzanata egyttal nevelés legyen annyira, hogy a szorosabb értelemben vett tanítást is Babits Mihály kollegám múltévi értekezése szellemében értem, hogy az iskolai tanítás az ismeret szerzésen felül első sorban gondolkodni és beszélni tanítsa az ifjúságot. Vallom az erkölcsi nevelést, mely erkölcsi értékévé neveli az egyént akkor is, ha kevesebb gyakorlati tudománnyal rendelkezik az életben. Mert a társadalomban az etikai érték dönt.

Vallom ama híres paedagogiai felfogást, bár nem kormányzati tekintélytől ered, hogy a gyermek nevelése nyomban a szüle-

tésével kezdődik. Ha ez igaz, pedig úgy kell lennie, mert hiszen az iskolázás csak egy részét tölti be azon időnek, mit a nevelésre fordítunk — akkor a szülő a legjobb nevelő. Igaz a legrosszabb is, mert ha rosszul nevel, legnagyobb kárt is tehet a gyermek lelkében, mert hiszen ő hat rá legközvetlenebbül és legtöbbet. Első sorban példájával. De van egy dolog, ami magasztos tartalmat ad a szülői nevelésnek. A fokozott erkölcsi felelősséget értem. Magam is apa vagyok és naiv fejlődésében látom gyermekeim lelkét, és tőlem telhetőleg gondozom. Minthogy pedig a paedagógiában legkevesebbet bizonyít az oklevél, mellyel mellesleg schwarz auf weiss rendelkezem, mert a paedagogia humánusan és egészségesen gondolkodó szülői nevelés, vagyok bátor szót kérai a leánynevelés terén is. Mert az engem érdekel. Mert a szülő felelni tartozik lelkiismerete előtt jóval súlyosabb felelősséggel, mint a tanító. Lelkiismeretemet eihallgattatni nem tudom, ha nem jól végzem gyermekeim nevelését. Mert a szülő jó pásztor, ki nem hagyja ott kicsinyeit, mikor farkas fenyegeti, hanem ha kell életével is megváltja kedveseinek boldogulását. Mint nevelőnek ez a kötelességem nincs meg a szülői felelősség vassúlyával. Ezen címen merek a nőneveléshez is kettős címen hozzászólni, mert hiszen a szülői nevelés nem sablon, nem tantervi utasítás végrehajtása, hanem a Megváltó élő szava, a megtestesült szeretet az, mely megdobogtatja a legfásultabb emberi szívet is azon szavával: „Hagyjátok a kisdedeket hozzáj jönni!”

Az erkölcsi nevelés rajongó és meggyőzött híve és a legjobb tudommal és igyekezetemmel lelkiismeretes szülő kettős jogcímén visszautasítom azt a gyanúsítást, hogy mint a tanügyi pályán működő egyén a nagyközönség előtt rombolólag hatok a cikkíró intézkedéseire.

Mert az a kérdés, hogy milyen természetűek az ő intézkedései. Intézeti belügy,

mondtam, nem tartozik rám. De nyilvános intézkedést megbírálni van jogom, azt nem engedem. És most szembe meg is cselekszem, komolyan, mert nem várt értelmi szerző jelentkezett. Ha rombolok, kérdés, káros-e ezen eljárásom. Minden újítás rombolással jár. A düledező viskót is lebontják, hogy helyt adjon egy új szebb épületnek. A virágos mezőt is felszántják, hogy helyet kapjon az áldásos buza.

Ha már reflektálni kellett nem is a cikkíróhoz intézett észrevételeimre, melyeket egy közérdekű ügyben tettem, legalább elvárhattam, hogy ne üres frázisokkal traktáljanak, mert a cikkíró véges-végig alaptalan feltevésekből indul ki és lehet, hogy eljárásával megtéveszti azokat, kik logikai következetesség helyett salto mortale gondolatmenettel okoskodnak. Azon kezdem, hogy a fenforgó kérdésben sehogysem tudott meggyőzni arról, hogy az ő álláspontja helyesebb, felfogása jobb mint az enyém. Pedig, ha így volna, vagyok olyan méltányos, hogy magamévá tenném felfogását. Hogy pl. Budapesttől Belényesig vagy akár Hosszúfalugig így van vagy úgy, az kérem nem bizonyít semmit. Ott egyszerűen így tartják helyesnek vagy rendelte el a felettes hatóság. Tudvalevő dolog, hogy a bizonyítékokat mindenki úgy választja ki, úgy csoportosítja, ahogy érdeke megkívánja. Így azt mondhatom, hogy vannak Budapesten intézetek, ahol úgy tesznek mint én tartom helyesnek és van Gömörben internátussal egybekötött felekezeti polgári leányiskola, mely ugyancsak velem tart. Pedig köztudomású tény, hogy a felekezeti leányiskolák jobban elzárkóznak, mint az államiak. Nevezett helyen a társadalomnak ugynevezett uri osztályába tartozó gyermekei mégis tanítóik vezetése mellett a nyilvános és közös táncórákra járnak. Szepes megyében is így volt és így van még most is bizonyára, pedig leszólás nélkül legyen mondva: Szepes megye kulturális színvonala talán vezet az országban és vezetett még inkább régebben. De hangsúlyozom, hogy a statisztika szerintem nem bizonyíthat, nem dönthet el semmit az elvek terén, sem mellettem, de ellenem sem. Itt vota non numerantur sed ponderantur, magyarul: A szavazatoknak nem száma dönthet a szellemi küzdelmek terén, hanem a szavazatok meggyőző sulya.

Különben itt is végig helytelenül okosodik a cikkező. Ha kormányzati körök a táncot rendes tárggyul óhajtják fölvenni a leányiskolák tantervébe, abból nem az következik, amit a cikkíró gondol. Hisz idézete egészen mást mond. Hogy kurtán összegezzem, az elégtelentől való respektus azt fogja eredményezni, hogy a leánykák majd magasabb eredményt mutatnak fel a tánc-tanulásban. De úgy gondolom és félek, hogy a kötelező tárggyul tanított tánc, úgy elveszi ama óra báját, mint elveszi a költői mű hamvas zamatját a kötelező olvasmányá degradálása.

Vagy hogy érte cikkező a szülők gondos és nem gondos a tanítványok szegény és gazdag csoportba osztását. Ha rám hártja netalán, úgy ráfogásnak kell minősítenem, melyet nyomatékosan leszögezni kívánok, mert ez az ő gondolata, melyet úgy odafűz, hogy enyémnek tekintheti valaki. A cikkíró azt állítja, hogy ügyesednek és szépen tanulnak a leányok elkülönülten. Nem tagadom, hogy így is lehet. De vajjon együttesen ügyetlenkednek és nem tanulak-é? Sőt

sokáig elhuzódott volna az étkezés. Végre jóllakott mindenki. A kevés maradékot elárverezték.

Azután Ágnes az írónő, felolvasta a „Gazemberek“-et. A felolvasást nagy vita követte, Dudu lármázott a legjobban. Az órák csak úgy repültek, a színésznövendékek szavaltak, újabb elkeseredett szöcsatát idézve elő. Dudu titkos irigységgel hallgatta a leányneveket, csupa tisztességes értelmes név. Az ő köreiből csak Dudu, Coco, Pipi, Zsizi, Sasa, Bubu Fityi stb. van, alig lehet kiokosodni, melyik leány, melyik kutya, melyik macska, ha beszélnek róluk.

Reggel 5 órakor hazaszállították Dudut Dezső és Ernő. Tíz órakor felébredett. Ott állt ágyánál anyja szeretettel mosolyogva.

Jó reggelt, álomszuszék! Hát hogy mulattál?

Jaj mamuskám, ilyen jól még soha életemben. Annyi szellemességet nem is ismerünk mi ugynevezett középeurópaiak. Pompás volt.

Jól laktatok?

Meghiszem azt, jobban mint a te zsurjaidon.

Ne szemtelenkedj! Miféle vacsora volt?

Hideg buffet.

Hát te mit ettél?

Hogy én mit ettem, hajajaj?! Dudu nagyot nyujtozott meglegedetten, — hát

elmondom sorjában. Ettem: egy fél virslit, egy főtt tojást, egy heringet, egy habos tésztát, egy libaszárnyat csak úgy szabad kézből, az ujjomat is lenyaltam utánna, azután salátát, szardíniát, egy darab diós-tortát. Ittans sört csak úgy a flaskóból. Felolvasás után egy darab almásbélést s egy csésze veres bort.

Szent atyám segíts! — sikoltott az udvari tanácsosné s lerogyott az ágy szélére.

Mi a bajod, mamuskám? érdeklődött ártatlanul Dudu.

A gyomrod, gyermek, a gyomrod! röktön veszel be nátront.

Eszembe sincs, disznó jól érzem magam konfidenskedett a borzos.

És ezt megengedte Dezső? Hát volt-e esze annak az embernek?!

Da mennyi volt! Ő volt a legszemesebb ember az egész kompániában! — csicseregte Dudu. Különben ne aggódj mamuskám, orvosi felügyelet alatt nem árthat semmi az embernek. Nem kell félni.

S Dudu újra nyujtozott s dorombolt mint a macska, ha jól érzi magát. A mama nem tehetett egyebet, megcsókolta leányát. De a veje csak az a doktor kerüljön elébe, azzal leszámol. Megállj doktor!

(Vége.)

jobban, mert sarkalja őket az ambíció, amely éltető eleme a tanulásnak. A tánc tanítóról pedig ne szóljunk. Mert ha valaki lelkesen tanít, ami szerintem még nem dicséret, hát Simkovits mesterünket illeti ez a dicséret. De úgy hiszem a lelkes tanításnál többet ér a lelkiismeretes tanítás. Mesterünknek pedig készséggel kiállítom azt a bizonyítványt, hogy ritka lelkiismeretességgel tanít. Kellemetlen elcsuszás a logikai sorban azon állítás, hogy bőven jut elismerés az okleveles tanítónak. Én nem kérdelem, hogy okleveles, mert csak a minap olvastuk a lapokban, hogy jeles tanítási eredményekben gazdag tanító oklevél nélkül nevelte az ifjúságot derék embereké. Pedig a cikkíró stílusában egy nagyon hatásos zárjelközi felkiáltást helyezhetnék el (jaj, mily sok éven át tanított sikeresen, pedig oklevele sincs!). De nem teszem és a dolognál maradok. Statisztikai bizonyítás az is, hogy a múlt évi vitatkozását cikkíró némely születtől elismerésben részesült. Helyes, de részesültem már én, anélkül, hogy ezzel sokat bizonyítani akarok. A statisztikai bizonyítással itt úgy járnánk, mintha politikai sikereket jogból, törvényből akarnánk magyarázni. Rosszul járnánk, mint a burok, mert az ő részökön is egy országos raktárra telt a jogból, igazságból. Pedig mi történt? Győzött az erő, a hatalom, szóval: az öklől. A nevelés terén pedig ezt az öklöt, erőt azon humanitásban találjuk, mely elfogulatlan emberszeretethez gyökerezik.

Érdeklődöm nem pusztán azért, mert a magam leányai is táncórára járnak, bár őket is érinti a cikkíró ezen intézkedése, hisz zavarja a tanfolyam egész keretét. De érdeklődöm főképpen ama sok szülő érdekében, kiknek fiai, leányai itt vannak és otthon nem találnak alkalmat a táncjal járó csiszolásra közös érintkezésben, hogy majd könnyebben mozogjanak az életben. Így első sorban a szegények és műveletlenek érdekében találok üdvösebbnek, jótékonyak a magam felfogását. Hisz évente egyszer jut nekik alkalom. Az uri, mondjuk gazdag és művelt nem szorul éppen ezen egy alkalomra, de vajjon ki tagadja, hogy az együttlést itt is kiegyenlítőleg hat. Tekintve azt, hogy a gimnázium és leányiskola sok növendéke legtöbb idejét a külső kulturformák meglehetősen kezdetleges viszonyai között töltötte, ahol nem lehetett alkalma, hogy gyakorlatosságot szerezzen a választékosabb érintkezésben, pedig magasabb tanintézetbe lépve, bizonyára az otthoninál magasabb körbe törekszik, csak természetesen, hogy kivánsága és érdeke, hogy annak a társadalomnak csiszoltabb modorával kíván megismerkedni!

Tudom ezt növendékeimtől, kik nem egyszer felpanaszolták ebbeli hiányaikat. Egy-egy táncóra vagy bál stb. megadja a lehetőséget, mert bizony a mi sajátlagos viszonyaink között más mód alig van. Az intelligens családok legritkább esetben tartanak kosztos tanulókat. Ha tartanának is, a legkevesebb tanuló vehetné igénybe, mert anyagi körülményei nem engedik, vagy előre

bocsássam azt, mielőtt még java érveimből markolnék, hogy ha a gimnázium kiméletlen rigorositással jár el, hogy tanuló a családtagokkal ne lakják közös szobában, a leányiskola a dolog természeténél fogva még jobban ugyanazt teheti és úgy tudom meg is teszi. Ez pedig mi? Nem más, mint helyes munka azon irányban, hogy minden eszükkel emeljük a műveltségi színvonalat.

Mit akar a cikkíró azon következtetéssel, hogy legyen a gyermek valóban gyermek és ne legyen már fiatal korában minden iránt fásult, unott? Valóban nem értem, mi ez. Mert én sehol sem állítom, hogy a tánc fásulttá, unotttá teszi a gyermeket. Ezen aforizma szerzőségét erélyesen elhárítom magamtól. Hisz a cikkíró. Régebben legalább tizszer annyit táncoltak, mint ma, pedig nem untak rá még öreg napjaikra sem. Az erotikára és más zárjeles bajokra utalás szerintem nem bizonyít. A cikk ezen része idézet ugyan, de minthogy ellenfelem idézi, mindenestre a saját véleményét tolmácsolja vele. Főlős számmal tudók példát, hogy az ilyenmit sem a tánc teremben kell keresni, hanem másutt, bár ritka kivétellel itt is megtaláljuk egyik forrását. Ezen bajok oka a mai család, az a helytelen szokás, hogy ha lehet már 16 éves korukban adjuk férjhez a leányokat. A férjvadászás egyszóval. De a gyakorlati pályákra törekvő nőnevelés itt is nagyot javított már a helyzeten és enyhítette a férjek utáni rohanó versennyel járó lelki fásultságot.

Bár cikkíró szerint úgy látom nem vagyok a nevelésügy hivatott képviselője, mégis szerény munkása volnék és tudom, hogy a görögöknél nagyon kultiválták a táncot. Spártában is. Hiszen a tánc esztetikáját voltaképpen a görögöktől vettük. A gimnásztikának vagy testgyakorlásnak egyik módja volt. A lélek és test harmonikus kiképzését oélozta. Fásulttá és unotttá azonban nem tette az ifjúságot. Most sem, vagy talán úgy értem, hogy némely növendék nem tanul annyira, míg táncórára jár. Már az mindig így lesz, hogy a munkatöbblet meérzik a munka minőségének kárára. De akkor vakációban kellene tartani mindenütt a tánc tanítást. Ez gyakorlatilag lehetetlen. A felügyelet is kevesebb. Marad csak egy megoldás. A tánc tanítás miatt gyöngén tanuló növendékeket el kell tiltani a tanfolyamtól. Ehhez nem kell testületi határozat.

Nem olyan veszedelmes a táncórák hiúsági vására sem. Zárt körben sincs kizárva a lehetősége. Meg aztán csak nagyobb baj ne legyen. Mert a hiúság sok esetben nem is az, pusztán a mamák és apák jóleső büszkesége, ha jól tanul gyermekek, ha ügyesen táncol. Ebben a tekintetben minden szülő egyforma, mert ugyan ki nem örül mikor jó bizonyítványt hoz gyermeke? Ez pedig serkentőleg hat a gyermekre és növeli egészséges ambícióját, ami az eredményes nevelés egyik segédeszköze. És ha vannak bal-következményű szomorú tapasztalatok, amint-hogy lesznek míg a világ lesz: A nyelvtan szabályai között egy sincs kivétel nélkül.

Ilyen kivétel van a társalgás tárgyá-

ban is, bár azt hiszem, a levelek, melyek véletlenül a cikkíró kezébe jutottak a valóság nál sötétebb színben sejtetik a fiúk és leányok közötti társalgást. Nagyon megjárja az, aki az ugynevezett francia regényekből a francia családi életre következtet. A költő szavait: Minden órádnak leszakad virágát, szószerint kell érteni kommentár nélkül.

Egyébként nem értem, hogy jutnak levelek véletlenül a cikkíró kezébe.

Vagy feltételezünk egy kabinet noiret, pedig ez az intézmény a legprimitívabb etikába ütközik és romboló hatása a nevelés terén nem végtelenül elnyomórító-e? Ha pedig nincsen cabinet noire, abban az esetben csak lecke alatt elszedett levelekről lehet szó, mert velük foglalkoztak. Ha pedig a tanuló nem foglalkozik leveleivel, hanem az ott van padjában holmija között, csak az a pedagógus kutatja, aki padban zebben való keresgéléssel tölti óráját és ahelyett hogy tanít és fegyelmez, károsan rontja a fegyelmet és következképpen azt, ami fegyelem nélkül nem létezik: a figyelmet. Ez pedagógusnak olyan jó mint katonának azon altiszt, aki folytonos gombvizsgálattal kellemetlenkedik katonáinak. A nagy hadvezérek-ről pedig tudjuk, hogy ily kicsinyeskedésekkel szerozték diadalaikat.

Végig mentem a cikkíró egész okoskodásán és nem találok az ő érvelésének egyéb alapját annál, amit a levelekről mond. Én azonban ezt sem látom olyan veszedelmes dolognak. A tiltás nagytóltag hat és kívánatos teszi a tiltott dolgot, valami titokzatos Schiller-féle Saizi fátyolozott képet sejtjenek mögötte, pedig a sok rémkép, tulzó képzeletünk műve és csekélységre redukálódik, mihelyt emberi átlagos mértékkel közeledünk hozzá.

Nem vagyok barátja sőt esküdt ellensége a feministák egyik logujab cloujának. Érttem a szexuális felvilágosítást, mert ezzel is kik foglalkoznak? A kék harisnyák, kik perverz élvezetet találnak a kérdés nyilvános feszegetésében. Azok, kiknek semmi közük hozzá, úgy látom, hogy itt egyet értek a cikkíróval. Csak hogy én rémeket látni nem tudok ott, ahol nincsenek. De igenis látom azt, aminek cikkíró jelentőséget nem tulajdonít.

Ha annyira skrupulózus a levelekkel összefüggő bajok megítélésében, pedig leveleket megosiphetni nemcsak a tánc tanítás 6 hetében; ha úgy kell értenem, hogy félti a a naivságot, hogy csak udvarlást lát minden társalgásban és fásult, unott gyermeki lelkeket és azért elkülönítési intézkedést tesz, miért akart együttes majálist rendezni a gimnáziummal. Mert a két dolog egyenesen ellentéte egymásnak. Ahol a leányok quasi társrendezőknél szerepeltek volna vagy 400 résztvevő között, ott mindenestre nehezebb az ellenőrzés, a rendtartás. Azért volt tapintatos eljárás, hogy a majálisi táncórák alatt figyelmességgel körülvevett vendégek legyenek csupán. Szerintem ezen ajánlat elhárítása okozta az elzárkozó törekvést. Addig nem volt semmi elkülönítés. Vagy még nem volt

MENJÜNK NOVÁK JÁNOS női- és férfidivat üzletébe

az őszi-és téli idény UJDONSÁGAIT megtekinteni.

kellő tapasztalat? Pedig volt táncitanítás minden évben. Állítólag volt már régebbi határozat és mért foganatosították csak akkor, mikor az együttes majális nem valósult meg? Megmondom a magyarázatát: A hibára eszmélve, csak megkelelt mutatni, hogy nem vagyunk kevésbé rigorózusak, mint a gimnázium. Hogy splendid isolation zárkózódunk. De ha már kényeskedünk, ne keressük a szálkát a tánc körül hanem vegyük észre a gerendát az egész leánynevelésben.

Hazai viszonyaink között, melyekért a cikkirót azonban semmiképp sem okolom, a családok tanítónők országos Komenius módszere szellemében demonstrálják a sexualis felvilágosítást, mert nem kapják a szerintem szükséges legalább féleves szabadságot. Pedig sokan vannak, akik a dolog természetességén nem ütköznek meg. Én igen és sok más velem együtt. Miért hát oly rigorositás a táncóra esetleges pajkossága miatt. Méltányos vagyok és azt mondom, ha akad komolyabb elbírálást igénylő eset, én leszek legutolsó, aki a megérdemelt büntetést helyteleníti. A cikkirónak megvan minden eszköze, hogy okadatolt esetben az ilyen vadhajtást közhelyeslyés mellett lenyesse. De kérem ennek oka a 6 héten kívül is eshetik, nemde, és egy-két eset miatt kár általánosítani. Emberek vagyunk és a legtöbbször nincs veszedelmes háttér a dolognak ama latinvers értelmében hogy: Sunt pueri pueri; pueri puerilia tranctant. Magyarul: A gyermeki lélek naivságába nem szükséges mindjárt veszedelmeket belemagyarázni. Nem kételkedem a cikkiró kijelentésében, hogy intézkedéseiben körültekintően és megfontoltan jár el. Ellenkezője nagy baj lenne. De hogy ebben az egy esetben következetesen eljárta volna, arról meggyőződni nem tudtam. Azonban lehet, hogy neki van igaza, mert Bismarck szerint a következetesség nem ér semmit — a politikában.

Kár hogy Fogaras szülői értekezleteink nincsenek, most erről és sok más dologról hasznos eszmecserét folytathatnánk és közös megállapodásra jutnánk sok pedagógia kérdésben. Ezt a vitát személyre szólóan nem én kezdtem. De ezt az egy feleletet meg kellett adnom és végeredményben köszönettel tartozom partneremnek, hogy egy parázs pedagógiai értekezésre készítetett. Ha folytatnám, tudom, nővel szemben csak az utolsóelőtti szóhoz juthatnék, esetleg próbára tennék köteles lovagiasságomat mint már most is és ezennel kijelentem, hogy részemről ezt a vitát ezen a helyen véglegesen befejeztem.

K. E.

Vármegyei őszi közgyűlés.

(Folytatás és vége.)

A törvényhatóság közgyűlésének tárgyalása során a községi ügyeknek meglehetősen terjedelmes sorozata került napirendre. Ezen ügyek, részben a községek belső szervezetére vonatkoznak, részben vagyonszügyeleti szempontból nyertek törvényhatósági jóváhagyást. A községi ügyek tárgysorozatának különálló részét alkotják a községi alapok zárszámadásai.

Jóváhagyást nyert az alsóárpási, a fogarasi és sárkányi járás egynéhány községének a hasznos és énekes madarak védelméről alkotott szabályrendelete. A husvizsgálók kiképzése folytán felmerült községek fedezése iránt hozott községi határozatokat, a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette. (Igy: Illény, Persány, Kolun, Sztrezakercsora, Dragus, Szkorei, Szeráta, Alsóárpás, Herszény, Sebes, Marginen, Alsóuca, Alsóporumbák és Felsőporumbák községek a természetü határozatát.)

Alsómoecs, Simou, Földvár, Vajdaréce és Telekiréce, Persány községi szülész, Nagyberivoj, Bethlen községi közgyám, Törösvár községi kisbíró, Dridiff községi bíró és közgyám, Alsószombafalva községi pénztáros és adószedő, továbbá némely községekél a mezőőrök, éjjeli őrök, kézbesítők és szolgák fizetés felemelése és az egyes községi alkalmazottak jutalmazása iránt beterjesztett községi határozatok törvényhatósági jóváhagyás alá estek. Zernest községnek a mezei közdülöt céljaira szükségelt ingatlan megvásárlása iránt kötött szerződése, — valamint azon határozata, melyben kutépítési költségekre 50 kor. összeget szavazott meg, — ugyancsak Reusor községnek azon határozata, mellyel a községi utrészeket a fogaras-brassói h. é. vasut céljaira átengedte, — jóváhagyást nyert. Szeráta községnek, az arányosítás végrehajtásért járó munkadíjak kiutalása ellen, a közgyűlés nem tett észrevételt és e tárgyban hozott községi határozatot azon értelmezéssel hagyta jóvá, hogy a körjegyzőt 80 kor. járandóság illeti meg.

Felsőárpás község képviselőtestületének azon határozatát, melyben kimondja, hogy a körjegyző lemondását elfogadja és kéri a község nagyközséggé leendő átalakítását, megsemmisítette, mert a K. T. 151. §-ában előírt kellékeket figyelmen kívül hagyta; ugyanitt Oprakercsora község azon határozatát, mellyel a körjegyző lemondását elfogadja és végül Sztrezakercsora község határozatát, mellyel a körjegyző lemondását nem fogadja el, a közgyűlés semmisnek mondotta ki, mert a jegyző megválasztása után, lemondott és más helyen működik, így tehát nevezett lemondottnak tekintendő. Todorica község az ottani felekezeti iskola fűtésére évi 120 kor. segélyt szavazott meg, mit a közgyűlés, tekintettel azon körülményre, hogy a község 72 % os községi pótdából fedezi szükségleteit, indokolatlannak találta, a jóváhagyást megkapta. Ujtohán község és dr. Mosoiu János brassói ügyvéd között létrejött csereszerződés jóváhagyva lett. Persány község, az apaállatok beszerezhetése végett, a községi szegény alapból 800 kor. kölcsönt szavazott meg 6% os kamattal, a képviselőtestület e határozatát a közgyűlés megsemmisítette, mert a szegény alapot a község kezeli és tartja fenn, már pedig az adós és hitelező egy személyben nem szerepelhet, Szkorei és Szeráta községeknél apaállat beszerezési alap létesítését jóváhagyólag tudomásul vette. Ósinka község a gör. kat. isk. járandóságát 6 ölben állapította meg. Galac község egy II. tanítói állás rendszeresítésével felmerülő költségekhez hozzájárult. Megsemmisítve lett Liza községnek azon határozata, melyben kimondta, hogy az iskola részére szükséges tankönyvek beszerezési árának egy negyed részét a községi szegény alapból fogja fedezni.

Jaás község képviselőtestületének azon határozatától, melyben kimondta, hogy dr. Serbán Miklósnak, a községi italmérési engedély elnyerése ügyében tett közbenjárásáért 240 korona tiszteletdíj fizetett ki községi korcsma bérleteként befolyt összegből,

a közgyűlés, az állandó választmány véleményével egyetértőleg a jóváhagyást vagyonszügyeleti szempontból megtagadta, mert megállapította, hogy azon megállapodás, mely szerint a község kötelezte magát dr. Serbán Miklósnak, az italmérési engedély elnyerése esetén, bizonyos tiszteletdíjat fizetni, törvényhatósági jóváhagyást nem nyert, egyben értesítette a vármegye alispánját, hogy Jaás község előjárása ellen a vizsgálatot indítsa meg, mert a községi törzsvagyonszerzése körül szabálytalanságok látszanak fennforogni.

Illény község képviselőtestülete, a községi földek visszaváltására a fogarasi „Furnica“ pénzintézetől 2000 koronás törlesztéses kölcsön felvételét határozta el, a közgyűlés a jóváhagyást megadta. Szunyogszék községi iskola építésének árlejtséjénél, a képviselőtestület Voicu János, vállalkozó ajánlatát fogadta el 46.400 korona összeggel. Almásmező község által beterjesztett és a faeladásra vonatkozó szerződés jóváhagyást nyert.

Liza és Breáza község a segédjegyzői állást, adóügyi állássá változtatta át és az átszervezési költségtöbbit fedezésére a belügyministertől kéri. A közgyűlés az átszervezéshez hozzájárult. Alsószombafalva község képviselőtestületében a községi ingatlanok eladás abból befolyt vételár hováfordítása és kezelése tárgyában hozott határozat azon részét, melyben a vételár gyümölcsöző közlése lett kimondva, a közgyűlés jóhagyta oly hozzáadással, hogy a gyümölcsözős csak a folyó évre vonatkozik és minden évben névszerinti szavazással döntendő el a további gyümölcsözős, a jegyzőnek megszavazott összeg megfizetésére vonatkozó része a határozatnak megsemmisítve lett.

Kucsuláta községnek, a községi korcsmaház bérbeadására vonatkozó határozatát hivatalból megsemmisítette. Sárkány községi alapok gyümölcsöző elhelyezése iránt, észrevétel nem merült fel. Jaás községi korcsmaház, 3 évi időtartamra 50 kor. bérfizetéssel Fleissig testvérek és Taglicht fogarasi cégnek jóváhagyólag bérbeadott. Pircu András és társai, illényi lakosok panaszt adtak be, a községi földek visszaváltása ügyében hozott és törvényhatósági jóváhagyást nyert községi képviselőtestületi határozat ellen, a vármegye alispánja a panaszt, minthogy a panaszlók már jogerős határozattal szemben foglaltak állást, mely ellen a maga idejében észrevétel nem tétetett, egyszerűen mellőzte: az alispán ezen intézkedését a közgyűlés — jóváhagyólag — tudomásul vette.

Oprakercsora község határozatát, mellyel a gör. kat. tanító fizetése és iskola fenntartása címén 800 korona segélyt szavazott meg, a közgyűlés megsemmisítette. Alsóárpás község — az elfoglalt községi parcellákért — a fogarasi ménesbirtok ellen megindított peres eljárásra, perelhetési engedélyt nyert. Vaád község, a községben felállítandó postahivatal költségeihez 10 éven át, 300 koronával hozzájárult.

Ujsinka község képviselőtestületének azon határozatát, mellyel kimondta, hogy Ujsinkát, mint kisközséget állami hozzájárulás nélkül nagyközséggé alakították át és kérte a törvényhatóságot, hogy az államségellyel rendszeresített és fenntartott segédjegyzői állás jövőre is Ósinka községben hagyassék, a közgyűlés jóváhagyta.

A közgyűlés — jóváhagyással — tudomásul vette a beterjesztett községi alapok 1908. évi zárszámadásait.

A magánfelek kéréseinek tárgyalása során előterjesztve lett: Tulbure János, ga-

HODIS GYULA

FOGARAS.

Női és férfi divat raktára.

Az őszi szezonra már megérkeztek a:

! NŐI KOSZTÜMSZÖVETEK, !
BARCHENTEK, TENNISZ stb.

Továbbá kaphatók: halotti koszorúk nagy választékban.

laci, Liukner Károly, oláhujfalusi jegyzőknek a jegyzői nyugdíjintézetbe való felvétele; néhány szülész női oklevél kihirdetése; segélykérek a román jogszabályból; Bocskor Adám árvaszéki elnök, Borsai Rozsó várm. irodaigazgató és Bodnár József vm. levéltáros szövetkezeti igazgatósági tagságának bejelentése; fogaraszármegyei tisztviselők szövetkezetének kérése, a vármegyei székház épületében levő helyiség átengedését; végül egy-két közművelődési és társadalmi egyesületnek a törvényhatóságához intézett kérése valamelyes tiszteletdíj adományozásáért.

Magánkérek és indítványok előadásával a közgyűlés, nagyszámu törvényhatósági bizottsági tagok hosszas és kitaró érdeklődése mellett, a vármegye főispánjának élénk éljenzésével véget ért. És ezzel közleményük is befejezést nyert.

H I R E K.

Az urna előtt.

Ismét elhatározó, fontos lépés előtt állanak Fogaras tekintélyes polgárai. A legrövidebb idő lefolyása alatt sokat tehetnek Fogaras haladása és fellendülése érdekében azok, akik a városi képviselőket választják.

Tudvalevőleg az I. kerületből 8, a II. kerületből is 8, tehát 16 városatyát soroltak ki és így 16 újonnan választott városi képviselő testületi tag kerül a testületbe. Mivel ez igen fontos dolog, sietünk felhívni rá az illetékes szavazók figyelmét, mert egynek sem volna szabad hiányoznia, hiszen ilyen esetben nyilvánul meg a közügyek lendítésén való csekély fáradozás haszna. Nagyon fontos ez a dolog különösen azért, mert 16 ember átalakíthatja az egész tanács képét mégpedig terelheti helyes, — de éppen úgy helytelen irányba is, amint a város és polgárainak előhaladása vagy önző egyéni célok az útmutatók. Amíg tehát egyrészt a magyarság domináló erejének kell kidomborodnia a városi képviselő testületben is, addig talán ezzel egyenlő fontosságú cél az is, hogy helyes gondolkodású, praktikus és a közügyek terén nem a tekintélyt, vagy befolyást kereső, nagy hangú és kevés dolgu egyének, hanem igenis önzetlen, a közjóért szellemi és anyagi áldozatokat hozni tudó komoly és rátermett férfiak üljenek a városatyák helyén. Hogy pedig a tanácskozások érdekessége, egészséges forrongást előidéző vitái, eszmecseréi biztosítva legyenek, — lehetőleg olyan egyéneket kell erre a 16 helyre beválasztani, akik nem usznak az árral, akiket sem személyi érdek, sem a kényelmi szempont nem tart vissza attól, hogy önálló, külön véleményét el ne mondja, ha helyénvalónak látja azt publikálni, vagy célravezetőnek találja.

Nem szabad csupán egy érdekkör embereit csoportosítani. Nem szabad az „ingyen dologra nem vállalkozók“- vagy a „bánom is én“-féle elvűek, vagy a „minden szentnek maga felé hajlik a keze“ — egoistákat odaültetni, hanem igen is meg kell keresni ide, minden tradíciókat félretéve — az igazán rátermett, a közjóért időt és eszmét áldozni tudó praktikus férfiakat és amidőn az urna elé járulnak a szavazók, merüljön fel lelkiismeretbeli kötelességük gondolatban előttük — és csak arra adják szavazatukat, akinek ráter-

mettségéről, érdemességéről meggyőződtek, ha nem az árral uszó, ha önálló véleményét bátran kimondó egyén is az, vagy ha olyan, akkor annál inkább biztosítani kell megválasztását.

Fogaras igazi haladását a választás eredménye nagyban előre mozdíthatja, vagy hátra szorítja, — teljesítse tehát ki-ki lelkiismeretesen pontossággal kötelességét.

— A „Fogaras és Vidéke“ a mai számától kezdve terjedelmesebben jelenik meg, t. i. az „Állandó Tanügyi Lapmelléklet“ értve ez alatt. Hét évvel ezelőtt hogyan is mertünk volna ilyesmire gondolni. — Üdvözöljük az újszülöttet, testvérünket, s kívánjuk, hogy ne úgy éljünk egymással mint Romulus és Rémus, vagy mint Kain és Ábel, hanem mint egytöről metszett hajtás a beöltött csipke (lapunkat értve!) virágszál, teremjen szebbnél szebb rózsát „ad multos annos!“

— **Esküvő.** Október hó 26-án déli egy órakor esküszik örök hűséget Fisch Kálmán Kisszállásról, a bájós Waldmann Herminnek Fogarason az izr. templomban. Őszintén gratulálunk a boldog ifju párnak.

— **Halalozások.** Városunk két előkelő, köztisztviselőben álló családját borította mély gyászba az elmúlt héten a kéréseketlen halál. Megdőbbenve vesszük a szomorú hírt, hogy okt. 17-én Halmiban elhunyt özv. **Boitner Ödönné szül. Pachor Mária** urnó, életének 61, özvegyiségének 33-ik évében, hosszas szenvedés után. Temetése nagy részvét mellett okt. 19-én folyt le Halmiban. Az elhunyt urnóben **Riszdorfer Lászlóné Boitner Irma** édes anyját gyászolja és így az egész Riszdorfer család gyászba borult, élénk sajnálatára a család jóbarátainak, akik őszintén résztvesznek a szomorúságból és vigasztalást kérnek a fájó sebre az egok uratól. — F. hó 21-én általános megdőbbenéssel vettük a leverő hírt, hogy **Turcu János** árpási szolgabíró, életének 34-ik évében elhunyt, özvegyen hagyta ifju nejét és árván kicsiny gyermekeit, mély szomorúságba döntve köztisztviselőben álló szüleit, akik az életörös férfituban legidősebb gyermeküket gyászolják mint szorgalmas, gondos családfőt pedig gyászba borult kis családja siratja. **Dr. Turcu János** fogarasi ügyvéd és családja iránt általános a részvét, hiszen a sok tagból álló szép családot példaadászerű gondtal és szeretettel nevelik és amidőn egyenként szárnyra bocsátják, kiröpitik a szülői házból őket, amikor célhoz érve, saját külön kisértet alapítanak, ime a gondviselés kiszámíthatatlan intézkedésével össze zavarta a gondos szülői kezek által simán elengedett utat és a testvérek legidősebbjét, az immár lombos ágakat hajtó életörös tölgyet kidönti a talajból és elszakítja szerető családját köréből. F. hó 21-én pénteken reggel hozta haza a család a kedves holttestet és aznap délután a fogarasi gör. kel. temetőben helyezték örök nyugalomra. A vármegye tisztikarát is nagy veszteség érte a szorgalmas, ügybuzgó fiatal hivatalnok elvesztésével. A gyászeseitől a család és a vármegye tisztikara külön gyászjelentést adtak ki.

— **Eljegyzés.** **Mózes B. Jakab**, fogarasi lakos f. hó 23-án eljegyezte **Hirsch Mór** helyi polgártársunk leányát **Amáliát**. Gratulálunk.

— **Városi közgyűlés** volt az elmúlt héten, amelynek egyik legfontosabb tárgya az üresedésbe levő végrehajtói állás betöltése volt. A városatyák elve az volt, hogy lehetőleg helybeli pályázó nyerje el az állást, mivel azonban gyakorlott és hozzáértő helybeli pályázó nem volt, az ideiglenesen alkalmazott **Mihály Áront** választották meg.

— **Műsoros estély.** A Fogarasi Általános Tanítóegyesület ez évi közgyűlésével

kapcsolatosan a Lauritschban műsoros estélyt rendezett e hó 16-án este, amelyen sajnos tapasztalhattuk közönségünk indolenciáját az ilyen kulturcélokért dolgozó egyesületekkel szemben. A szorosán vett érdekeltek: tudniillik a tanügyi embereken kívül alig-alig láttunk ott Fogaras számottevő intelligenciájából néhány szereplő egyéniséget, — holott ez a testület minden pártolásra érdemes. A műsor minden egyes száma sikerültnek mondható. **Jakab Margit** és **Gart Tivadar** elismerésre méltó technikával oldották meg nehéz feladatukat és az áll. polg. leányiskola új zongorája fülbemászó hangon engedelmeskedett a gyakorlott ujjaknak. **Gregoriusz**, a közköveltségnek örvendő énekes, **Papp István** diszkrét zongora kísérete mellett énekelt nagyon szépen, utána **Szabóné Zacher Klára** Sárkányból, adta elő a **Levél** című monologot élénken, biztosan mozogva a dobogón, majd **Gartné Gerőfi Irén** tisztán csengő hangon énekelt el a régi szép „ál-mot“, **Heller Frigyes** kíséretével, a zajos tapsokra megismételve a kedves dalocskát. Most **Katona Márton** szavalta el **Várady Antal** egyik nagyon megható tartalmu költeményét, utána **Dénes Dezső** adta elő a **Vén cigány** melodramát, **Ferencz Károly** dr. művészi zongorakíséretével. Ez a kitünő szavaltat és **Héjjas Pálné** gyönyörű éneke egyik legsikerültebb pontja volt az estélynek. A zugva követelődző tapsokra még ráadást is kapott a közönség a szép énekből, nagy örömmel az igazi művészet kedvelőinek. A magyar dalegyet férfikara szép, régi nótával fejezte be, hogy úgy mondjuk megkoronázta a bő és sikerült programot, amelynek minden pontja után hálásan zugott fel a taps a termet félig megtöltő közönség soraiból. Program után vidám multság volt, mely egészen a hajnali órákba nyult. Reméljük, hogy a kezdet buzdításul szolgál egy a testületnek mint a szereplőknek és a jövőben közönségünk is bizonyára megteszi majd kötelességét és tömegesebben vesz részt.

Jelenvolt.

— **Kiss szerencsése nagy.** A magyar kir. szab. osztálysorsjáték csütörtöki befejező húzásán a 600.000 koronás főnyereményt a 96071. számú 8/8-ban eladott sorsjeggyel ismét a hírneves **Kiss Károly** és **Társas** bank részv. társaság (Budapest, Kossuth Lajos u. 13.) szerencsés vevői nyerték, hol immár negyedszer nyerték meg a 600.000 koronás főnyereményt, nem hiába mondja a közmondás: „Kiss szerencsése nagy!“

— **Színházi hír.** Képzelnék, hogy nem egy ifju szíve dobban meg a cím hallatára. Pedig nem is olyan érdekes ez a hírecske mint a címe. Nincs még színház, nincs még primadonnaháboru. Most Erzsébetvárosan aktuális ez a színházi ház. Itt csak arról akarjuk tájékoztatni olvasóinkat, hogy **Fehér Károly** most Erzsébetvárosan játszik és a primadonnája: **Sugár Aranka** és hogy a társulatnál van a **Szathmári** pár, **Bogyó** és **Zilahy**, tehát a tavalyi tagok legértékesebb része, ami bizonyosan örvendetes tudomásul fog szolgálni.

— **Kis koszoru.** A táncórák lassan-lassan a befejezés stádiumához közelegnek. Tegnap: szombaton folyt le a növendékek rég várt öröme az ugynevezett: kiskoszoru, élénk érdeklődés és részvétel mellett. Öröm volt látni a vidám, ügyes kis táncolókat. Valóban elismerésre méltó munkát végez ez-uttal is **Simkovits**, ami a vizsgabálon fog még csak egész szenzációszerűen beigazolódni, amely f. hó 30-án lesz változatos műsorral. A vizsgabálon ezuton is felhívjuk a n. é. közönség b. figyelmét.

— **Szerkesztői változás.** **Dombrády Gyula** sárkányi főszolgabíróvá történt megválasztásával megvált a várm. hivatalos lap

szerkesztésétől és helyét a lapszerkesztésben Bartalis Ferenc várm. aljegyző foglalta el.

— Az alkohol áldozata. Felsőárpás községben, mint rendszeren, október 3-án, vasárnapot ismét az alkohol élvezetének szentelték az ottani parasztok. Kopp Albert és Bursán Miklós, Lázáré felsőárpási sihederek, mikor már a pálinka félig megtette a hatást, Dates Todor szintén illuminált állapotban levő ivó társuktól 5 üveg sört kértek, ki nem volt hajlandó ezen kérésüket teljesíteni. Ekkor Kopp Albert és társa azt mondták, hogy ha nem fizet, még az éj folyamán megölik. Igéretüket beváltották, mert mikor Dates Todor hazafelé ment, a két éretlen fickó utját állotta és az alsó testen ejtett egy kés szurással kioltották életét. A tetteseket letartóztatták. Ime egy indok a vasárnapi munkaszünetnek a korcsmákra való kiterjesztésére.

△ Ungváry József szőlőtelepén és gyümölcsfaiskolájával Czegléd (Pestmegye) ez év őszén nagyobb mennyiségű (300—350.000 darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1—5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszi barack, kajszin barack, cseresznye, meggy, eper, savanyu szeder, birs, lazponya, mandula, dió, füge, pöszméte, ribizke, málna, földi eper, ezenfelül szomorú alma, szomorú eper, pyramis eper, gömaakác, pyramis-akác stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték, ezek árai erősségük szerint 100 drb. 80 kr.-tól 1 frt. 80 kr.-ig. 100 drb. 7 frttől 17 frtig. Gledischia triacanthos és akác, áthatatlan sövény készítésére igen alkalmas 1—3 évesek, igen nagy készlet. Ennek ára 1000 drb. 1 frt. 50 kr.-tól 5 frtig. Sorfának haeználható akác 200—220 cm. magas 1 drb. 20 kr. 100 drb. 18 frt. 1000 drb. 170 frt. Háromszor permetezett, szokványminőségű bor- és csemege szállóvessző, teljesen beérett sima, 1000 drb. 4 frttől 7 frtig, gyökeres 20 frttől 25 frtig. Tessék árjegyzéket kérni.

Nyilttér. *)

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felhívás.

Alulírott tisztelettel értesítem úgy a helybeli, mint a vidéki önálló cipész- és segéd urakat, akik iparukban továbbfejlesztési akarják magukat — miután én a Magy. kir. Technológiai cipész-ipari hét heti kurzusát sikerrel végeztem — fölkérem, hogy jelentkezzenek elnökünknel: Metz István urnál, Vártér.

Tisztelettel:

Schmidl József.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

Hirdetések.

Szép írású fiatal ember másolásokot jutányos áron elvállal. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy új, fűthető bádóg fürdő kád eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

2 drb. lipicai fehér hámos ló eladó. Tudakozhatni: Dr. POPESCU TIVADAR irodájában.

Egy keveset használt gramfon 8 drb. nagy és 11 drb. kis lemezzel jutányos áron azonnal eladó Helyben. — Cim: a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A brassói görög nemzeti egyház f. év október hó 10-én kelt 14. sz. intézkedésével a felsőszombatfalvi kastély körüli kerítés helyreállítását 5640 kor. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1909. október hó 31-ik napjának 10 órája a Felsőszombatfalván levő kastély helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett helyre annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő bánatpénz) csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a fogarasi kir. államépítészeti hivatalban a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Brassó, 1909. október hó 15-én.

A Brassó—belvárosi Szent-Háromságról nevezett görög nemzeti egyház gondnoksága.

Egy jó házból való fiu tanulóknak felvétetik

THIERFELD DÁVID

könyvkereskedésében.

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG ÉS HURUT ELLEN NINCS JOBB A R É T H Y-féle

Pemetefü-cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 DOBOZ 60 FILLÉR.

Csak RETHY-félét fogadjunk el!

Amortizációs tisztvis. kölesön ügyekben

dijmentes felvilágosítást nyújt

Az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselősege”

Kolozsvár,

Ferencz-József-ut 7. szám alatt.

Válaszbélyeg csatolandó.

Urak és hölgyek

könnyű és jól jövedelmező mellékkeresetre tehetnek szert, ha

sorsjegyek

!! részletfizetésre !!

való eladásával foglalkozni hajlandók. Hasznavehetőség esetén fixfizetés!

FLEISSIG SÁNDOR

BANKHÁZ

BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 2. SZ.

Figyelem! Sok értéktelen utánzatot szoktak ajánlani.

Globin
cipőtisztítószer
legszebb

Kérjünk mindenütt határozottan GLOBINT Fritz Schulz jun., R. T-től.

fényt adja,
a bőrt puhán és
egészen tartja.

5500

bizonyítvány orvosok és magánzók-tól bizonyítják, hogy

KAIZER

MELL-KARAMELLAI
a három fenyővel

KÖHÖGÉST

rekedtséget, elnyálkásodást, katarrust, görcs és számarhurutot legjobban elhárítják.

Csomagja 20 és 40 fillér
:: 1 szelence 60 fillér. ::

Kapható: Hermann J. P., Dr. Kontesveller Károly, Steinburgi Pildner F. A.
:: urak gyógyszerárában. ::

Cimfestészet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy Fogarason, Hid-utca 46 sz. alatt

Cimfestészeti

műtermet

nyitottam. Készítek mindenféle műszaki cimfestészeti munkákat, a legjutányosabb árak mellett: u. m. igen csinos, izléses kivitelű cég- és címtáblákat, mindennemű cimereket, színházi díszlet-festészetet, zászló feliratokat, mindennemű aranyozásokat, díszmű és üvegtábla festészetet, templom festészetet, emléklapokat és képeket, — egyszerű és művészi kivitelben.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezve, maradok hazafias tisztelettel:

Rigly János,
műszaki cimfestő.

Elutazás miatt ki nem váltott 2 teljesen új

GRAMOPHON ELADÓ.

Eladási ára: K. 150.— helyett 80 K. Kisebb K. 120.— helyett 56 K.

Hozzávaló hanglemezek:

 Kétoldalos nagyalak 6 K. helyett á 3.50 K.
„ kivalak 4 „ „ á 3.— K.

Legtökéletesebb szerkezet tiszta hangdobozzal!   Játszás közben nem serceg!

Értekezhetni lehet:

Thierfeld Dávid könyvkereskedésében.

TÖRLEY PEZSGŐ

Hirdetések

jutányos áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

! Nyavalyatörés !

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatyru gyógyszerár által Majna Frankfurt.

Szülők és a tisztelt tanuló- ifjúság figyelmébe!

Ajánlom, hogy iskolakönyv szükségleteiket az igazgatóság által jóváhagyott könyvjegyzékeim szerint a fogarasi összes iskolák részére

új és használt állapotban már kaphatók.

Ugyancsak nálam kaphatók az igazgatóság és a rajztanár ur által jóváhagyott körzők, rajzkönyvek, festékdobozok, tusok, színes tinták stb., ugyszintén nagy választékban jutányos áron kaphatók iskolás láskák, könyvszijkák, irkatartók, toktartók, tentatartók, vonalzó, írószerek stb. Bármel hirdetett és megjelent iskola és egyéb könyveket 4 nap alatt megszerzek. Iskolakönyveket ajánlom már mostan beszerezni. Tisztelettel:

:: THIERFELD DÁVID. ::

forduljon minden érdeklődő,
ki sulyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

Gyümölcsfacséméték

Sétányfák, Díszeserjék, Tülevelűek, Kerítésnövények,
Bogyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok, (l. ssima áru)

európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. (Oktató díszirjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőoltványgyápek

Amerikai tölgy- és bükkfa parketpadlók

gyári raktára (kartellen kívül).

Legjobb minőségű háromszéki és csiki: **hajópallók.**

Mindennemű az asztalos- és építőipar szakmába vágó faárak legjobb minőségben és mérsékelt áron csak nálam kaphatók!

Domány Artur

épület- és tűzifa kereskedő — FOGARAS — Telefon 28. szám.

! TŰZIFA !